

Suomi ei saa sulkea rajojaan humanitaariselta maahanmuutolta

Konfliktit ja ilmastokriisi ovat kiihdyttäneet pakkomuuttoliikettä. UNHCR on arvioinut, että turvaa hakevien ihmisten määrä nousee tänä vuonna 117,2 miljoonaan, ja määrä on yli kaksikertaistunut alle kymmenessä vuodessa. Noin puolet maailman pakolaisista on lapsia. Vuonna 2015 Eurooppaan jätettiin 1,3 miljoonaa kansainvälisen suojelun hakemusta ja nyt pahimpien koronavuosien jälkeen olemme matkalla kohti samoja lukemia. Välimeri on selvästi maailman vaarallisin rajanylityspaikka. Tänä vuonna Välimeren ylityksessä on kuollut tai kadonnut ainakin yli 900 ihmistä, ja määrä jatkaa surullista kasvuaan.

Suomi ei saa sulkea rajojaan pakolaisilta ja ummistaa silmiään maailman pakolaistilanteelta, vaan hallituksen on kehitettävä kestäviä ratkaisuja pakkomuuttoon, toimittava yhdessä muiden EU-maiden kanssa sekä kannettava vastuuta suurimpien pakolaisten vastaanottajamaiden tukemisessa Euroopan ulkopuolella kehitysyhteistyön keinoin.

Kiintiöpakolaisten vastaanottaminen ja humanitaarinen viisumi ovat tehokkaita keinoja lisätä turvallisia ja hallittuja tapoja saattaa ihmisiä turvaan. Suomen tulee huolehtia siitä, ettei Suomessa asuvan pakolaisen perheenjäsen joudu ylittämään vaarallista Välimerta voidakseen elää yhdessä perheensä kanssa turvallisessa maassa.

Humanitaarinen maahanmuutto muodostaa myös sellaista työhön johtavaa ja pysyväisluonteista maahanmuuttoa, jota Suomi tarvitsee. Pakkomuuton kohdanneille ihmisille tulee tarjota hallittuja ja turvallisia maahanmuuttoväyliä työn ja opiskelun kautta. Suomeen muuttaneet kohtaavat täällä vihapuhetta, rasismia ja syrjintää, ja niiden kitkemiseksi myös hallituksen on tehtävä pitkäjänteistä työtä ja konkreettisia toimia.

Yksi tulevan hallituksen ihmisoikeuksien kannalta suurimmista ja olennaisimmista hankkeista on ulkomaalaislain kokonaisuudistus. Hallituksen on kehitettävä toimivampi ja läpinäkyvämpi ihmisoikeusperustainen turvapaikka- ja oleskelulupajärjestelmä, joka tunnistaa tehokkaasti suojelua tarvitsevan. Järjestelmän tulee tukea maahanmuuttanutta ja tuoda inhimillisiä ratkaisuja hänen elämäänsä, ei vaikeuttaa sitä. Ihmisten elämän hankaloittaminen ja perheiden hajottaminen johtaa pitkällä tähtäimellä tutkitusti yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Pakolaisten ja lasten oikeuksia ajavat järjestöt kannustavat tulevaa hallitusta tietoon perustuvaan ratkaisukeskeiseen päätöksentekoon ja tehokkaisiin toimenpiteisiin, jotta turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten oikeudet toteutuvat Suomessa. Suomen ja muiden länsimaiden on tunnistettava sekä kannettava vastuunsa turvaa hakevista ihmisistä. Tulevan hallituksen on panostettava myös kehitysyhteistyöhön ja ilmastokriisin ehkäisemiseen, jotta yhä harvempi joutuisi pakosta jättämään kotinsa.

Perustuslaki 22 § asettaa valtiolle velvollisuuden turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perus- ja ihmisoikeudet, yhdenvertainen kohtelu ja oikeusvaltioperiaate ovat olennainen osa demokraattisen oikeusvaltion perustaa.

Suomea sitovat lukuisat **kansainväliset sopimukset**, kuten YK:n lapsen oikeuksien sopimus, Geneven pakolaissopimus ja EU:n perusoikeuskirja, asettavat reunaehdot sopimusvaltioiden vapaudelle päättää maahanmuuttopolitiikastaan.

Oikeus hakea turvapaikkaa, joukkokarkotuskielto ja ehdoton palautuskielto ovat ehdottomia **kansainvälisen oikeuden normeja**, joista ei voida lainsäädännöllä poiketa, edes poikkeusoloissa.

Mukana olevat järjestöt:

Amnesty International Suomen osasto

Lastensuojelun Keskusliitto

Pakolaisneuvonta

Suomen Pakolaisapu

Suomen UNICEF

Pelastakaa Lapset ry

Lisätiedot ja yhteydenotot:

Pargol Miraftabi, oikeudellinen asiantuntija, Amnesty International Suomen osasto

pargol.miraftabi@amnesty.fi

+358 44 714 5050

Marjukka Koskenkorva, viestinnän asiantuntija, Suomen Pakolaisapu

marjukka.koskenkorva@pakolaisapu.fi

+358 45 133 3803